

ESAS NO : 1981/768

KARAR NO : 1982/538

ÖZET : Uyuşmazlık Mahkemesi'nce, 2247 sayılı Yasa'nın 19.maddesine göre yapılan başvuru sonucu görevli yargı yeri belirlenmesine rağmen verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanık : Süleyman Bilgi

O L A Y : 14.7.1978 günü İstiklal caddesinde sanığa ait kitap ve

kaset sergisinde bulunan kasetlerde komünizm ve ırkçılık-bölücülük propogandası yapıldığı ileri sürülerek T.C.K.nun 142/1-6.,142/3-6.,maddelerle cezalandırılması isteniyerek İstanbul C.Savcılığı'na hakkında kamu davası açılmıştır.

1-İstanbul 3.Ağır Ceza Mahkemesi:19.9.1979 gününde,Esas 1978/628,Karar 1979/214 sayı ile;suçun sıkıyönetim ilânına neden olan olaylardan bulunduğu gerekçeyle görevsizlik kararı vermiştir.

Istanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2.Numaralı Askeri Mahkemesi:5.9.1980 gününde,1980/432 esas sayı ile;suçun sıkıyönetim ilânından önce işlendiği,sıkıyönetim mahkemelerinde görülen davalarla bağlantılı olmadığı nedeniyle adli yargı yerinin görevli olduğu kanısına vararak 2247 sayılı Yasa'nın 19.maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına karar vermiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü,22.12.1980 gününde,1980/448-568 sayı ile;suçun sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin bulunduğu ve her ne kadar sıkıyönetim ilânından üç aydan önce işlenmiş ise de sıkıyönetim askeri mahkemelerini el koyduğu cumhuriyete,vatan ve ulusun bütünlüğüne,bölünmezliğine,bağımsızlığına yönelik suçlarla genel ve ortak amaç içerisinde bağlantısı açık olduğundan askeri yargı yeri görevli bulunarak başvurunun reddine karar verilmiştir.

2-İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2.Numaralı Askeri Mahkemesi:23.3.1980 gününde,Esas 1980/432,Karar 1981/226 sayı ile;atılı suçun sıkıyönetim ilânından üç aydan daha önce işlendiği ve sıkıyönetim mahkemelerinde görülen bir dava ile bağlantılı olmadığı ve Uyuşmazlık Mahkemesi 19.maddeye göre yapılan başvuru üzerine verdiği kararın istisnâ mahiyette bulunduğu nedenleriyle görevsizlik kararı vermiştir.

Böylece her iki mahkemenin kesinleşen görevsizlik kararları arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14.maddesinde belirlenen olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Kenan Terzioğlu'nun Başkanlığı'nda, İsmail Oğuz, Y. İsmet Ayer, Cezmi Elgin, Yaşar Çiftçioğlu, Hasan Çelikkale ve Nail Yücel'in katılmaları ile yaptığı 12.7.1982 günlü toplantıda, geçici raportör Hâkim İsmet Köker'in raporu ile dosyadaki belgeler, Cumhuriyet Başsavcılığı ve Askeri Yargıtay Başsavcılığı'nın Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki düşünce yazıları okunduktan, toplantıya Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan yardımcı Ferhat Ferhanoğlu'nun Yasa ve yonteme aykırı olan Askeri Yargı kararının kaldırılması, yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Adli Yargının görevsizlik kararı üzerine dosya kendisine gelen sıkıyönetim askeri mahkemesi, görevli yargı yerinin belirlenmesi için 2247 sayılı Yasa'nın 19.maddesine göre mahkememize başvurmuş, mahkememiz ceza bölümünce de, davada Askeri Yargı yerinin görevli olduğu saptanarak, sıkıyönetim askeri mahkemesinin başvurusu reddedilip, görev konusu kesin olarak çözümlenmiştir.

Bir yargı merciinin, Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurduktan sonra Yüksek Mahkemenin bu konudaki kararına uyması yasa buyruğudur.

Anayasa'nın 142., 2247 sayılı Yasa'nın 1.maddesinde, Adli, İdari ve Askeri Yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili bir yüksek mahkeme biçiminde yer alan hüküm, Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarının niteliğini ve bağlayıcılığını simgelemektedir.

Ayrıca 2247 sayılı Yasa'nın 28.maddesinde (İlgili yargı mercileri ile bütün makam, kuruluş ve kişiler mahkeme kararlarına uymak, geciktirmeksizin onları uygulamakla ödevlidirler) biçiminde yer alan hüküm ile 20.maddede (Daha önce Uyuşmazlık Mahkemesince yargı mercii belirtilmiş bir davada temyik incelemesi yapan yüksek mahkeme, davada bakan mahkemenin görevi dışında olduğu kanısına varırsa, incelediği karar bozacak yerde, incelemeyi erteleyerek, yargı merciinin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurmaya karar verebilir) biçimindeki hükümler de kararlarımızın bağlayıcılığını açıkca ortaya koymaktadır.

Yüksek Mahkeme kararlarını dahi bağlayan Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarının, onların yargısal denetimine bağlı olan derece mahkemelerine etki yapmayacağı esasen düşünülemez.

Gerçi görev konusu kamu düzenine ilişkinliği nedeniyle yargılamanın her evresinde gözönünde bulundurulur. Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görev kararını belirle

yen kararından sonra görev konusunu düzenleyen yasa değişiklikleri olursa,yargı mercileri (aksine bir hüküm konmamış ise) bu değişikliği elbet gözönünde tutacaktır. Ancak olayda böyle bir durumun varlığından söz etmeye olanak yoktur.

2247 sayılı Yasa'nın 19.maddesine göre görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvuran mahkemenin Uyuşmazlık Mahkemesince verilen karara uyması yasa gereğidir.

Bu nedenlerle Askeri Yargı yerince verilen görevsizlik kararının yasa ve yönetime aykırılık yönünden kaldırılmasına karar verilmesi gerekir.

SONUÇ : Anlaşmazlığın,niteliğine göre Askeri Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine,bu nedenle İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2.Numaralı Askeri Mahkemesi'nin 23.3.1981 günlü,1980/432,1981/226 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması 12.7.1982 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Kenan Terzioğlu

K. Terzioğlu

Üye

İsmail Oğuz

I. Oğuz

Üye

Y. İsmet Ayer

Y. İsmet Ayer

Üye

Cezmi Elgin

C. Elgin

Üye

Yaşar Çiftçioğlu

Y. Çiftçioğlu

Üye

Hasan Çelikkale

H. Çelikkale

Üye

Nail Yücel

h.c.

D/E